

Afscheidsinterview Tjeerd Hulsman:

De arbeidsdeskundige professional is een belangrijke drager van **HET BETERE WERK**

“Onvergetelijk mooi.” Zo vat Tjeerd Hulsman de afgelopen tien jaar dat hij aan het AKC bouwde samen. Afgelopen maand was zijn afscheidsreceptie, maar officieel gaf hij het stokje eind vorig jaar al door aan zijn opvolgers Marianne Holleman en Vincent Braun. “Het AKC heeft statuur, het wordt herkend en erkend. Ik wens Marianne en Vincent ook een fantastische tijd bij het AKC.”

TEKST | Diederik Wieman

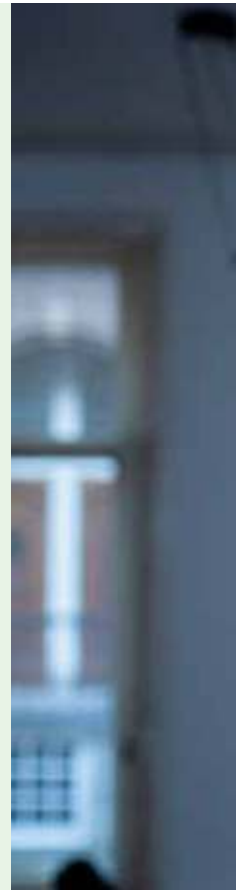
De bedoeling was dat hij één, hooguit twee jaar zou blijven om het AKC op te starten. Maar het pakte anders uit. Tjeerd Hulsman bleef en bouwde ruim tien jaar gestaag aan het ‘wetenschappelijk bureau van de NVVA’. Dat hij bij het AKC zo op zijn plek zat is een optelsom van de kennis en ervaring die hij in zijn werkzame leven opbouwde.

Hij heeft een lange historie met het beroep. In 1978 ontmoete hij, bij een onderzoeksstage als student medische sociologie, bij de GMD in Groningen de eerste AD’er. Op huisbezoeken samen met arbeidsdeskundigen voor woon-, leef- en werkvoorzieningen leerde hij het vak kennen. Na de studie volgde het project ‘Mensen zonder werk’ van de gemeente Amsterdam in de Bijlmer. Hij activeerde mensen, saneerde schulden, dokterde zorgpaden uit en zorgde dat ze weer onder de mensen kwamen. Bij de gehandicaptenraad groeide de aandacht voor het klantperspectief verder. “Bij de GMD heb ik daarna de beste leerschool van mijn carrière gehad. Het was een professionele organisatie van arbeidsdeskundigen en verzekeringsartsen. Ik kreeg daar ruimte om ook echt wat voor klanten te betekenen.”

Na de opheffing van het GMD werkte Tjeerd als Hoofd-directeur bij het GAK en toen de privatiseringsplannen niet doorgingen, verhuisde hij naar Achmea en werd daar directeur van de Divisie Sociale Zekerheid en directievoorzitter van Achmea Arbo.

Drijfveren

“Daarna ben ik voor mijzelf begonnen als adviseur. Twee jaar later werd ik getipt dat er een programmadirecteur gezocht werd voor een op te richten kenniscentrum. Na enig aandringen van mijn tipgever (‘het is echt wat voor jou’) heb ik laten weten dat ik geïnteresseerd was. Ik ben wetenschapper noch arbeidsdeskundige; dat de keuze op mij viel heeft denk ik te maken met het feit dat ze iemand zochten die in staat was om een organisatie op te zetten. Op 1 juli 2009 gingen we van start. Monique Klompé (mede-initiator en eerste voorzitter bestuur AKC) gaf mij één motto mee: het is van, voor en door arbeidsdeskundigen. De tip voor deze klus van het AKC was achteraf gezien een heel logische. “Het paste bij mijn zoektocht hoe klantgericht werken te borgen is. Bij de GMD, GAK en Achmea ervoer ik dat

organisatiestructuren vaak moeizaam bijdragen aan klantgericht werken. Dat sterkte mijn overtuiging dat vooral de professionals zelf het klantperspectief kunnen en moeten verankeren. Dat was ook een van mijn drijfveren bij het AKC. Daar is onder andere met motiverende gesprekstechniek, de Werkscan, de Scan Werkvermogen Werkzoekenden en de twee projecten MMM (Wajong en Psychische kwetsbaarheid) samen met de NVvA hard aan gewerkt. Ga daar mee door.”

Als je de klant effectief wilt helpen is werken met de laatste stand van evidence ook belangrijk. Als het kan moet het arbeidsdeskundig handelen wetenschappelijk onderbouwd zijn. In de afgelopen tien jaar heeft het AKC de vooraanstaande wetenschappers die in het domein mens, werk en inkomen actief zijn aan zich weten te binden. Wetenschappers die positief zijn over de toegevoegde waarde van de arbeidsdeskundige. “Die actieve bijdrage vanuit de wetenschap heeft veel voor de inhoud en de professionalisering van het vak gedaan, maar zeer zeker ook voor de uitstraling en de statuur van het AD-vak. De beeldvorming rondom het beroep is in

positieve zin gegroeid. De NVvA heeft het beroep, mede doordat ze het AKC hebben aangedurfd, opgestoten in de vaart der volkeren.”

Wat is in jouw optiek de bijdrage van het AKC aan de maatschappij?

“Een van de doelstellingen van het AKC is dat arbeidsdeskundigen steeds effectiever bijdragen aan een inclusievere arbeidsmarkt. Het beeld van wat er allemaal mogelijk is, is dankzij het AKC een stuk duidelijker geworden. Dat komt omdat wij wetenschappers aan ons verbonden hebben en hen hebben laten onderzoeken hoe je die inclusiedoelen kunt bereiken. Door die opgedane wetenschappelijke kennis aan de praktijk te koppelen met bijvoorbeeld ArbeidsDeskundige Voorbeeld Casuïstiek is die kennis ontsloten voor het werkveld. Maar ook door arbeidsdeskundigen bij die wetenschappelijke onderzoeken te betrekken, in begeleidingscommissies en focusgroepen kwam de kennis dicht bij de professionals. De producten die het AKC opleverde droegen bij aan nieuw handelingsperspectief gericht op inclusieve arbeid. Neem de leidraad →

Jobcoaching, die voor een betere inzet van de jobcoach zorgt, of de Werkscan, waardoor de beroepsgroep meer oog kreeg voor preventie. Maar ook de uniformering van loonwaardebepaling, de leidraad Werkvoorzieningen en de pilots Inclusie en Technologie zijn mooie voorbeelden.”

De bibliotheek Chronisch Werk(t) is als het om inclusiviteit gaat, ook een mooi AKC-product. Wat is hier de impact van?

“Nog niet eerder was er systematisch onderzoek gedaan naar wat er wetenschappelijk bekend is over chronische ziekten in relatie tot arbeid. De informatie was versnipperd en werd deels gegeven door patiëntenorganisaties en kwam deels vanuit wetenschappelijk onderzoek. Het AKC heeft alles door wetenschappers laten beoordelen en verzamelen. Wat is er onderzocht? Wat kan er wel, wat kan er niet, waar moet je rekening mee houden? Zij hebben de literatuur opgehaald en deze vertaald naar simpele, toegankelijke factsheets en die in een online bibliotheek gestopt. Daarmee hebben we wetenschappelijke kennis toegankelijk gemaakt die professionals kunnen inzetten bij de chronisch zieken die willen en kunnen doorwerken. De impact is dat chronisch zieken, werkge-

Driehoek evidence based werken combineert praktijk-kennis van de AD aan klantervaring en wetenschappelijke kennis.

vers en professionals aan de hand van de verzamelde kennis precies weten wat de voorwaarden en mogelijkheden zijn om iemand met een chronische ziekte voor het arbeidsproces te behouden. Het mooie is dat de bibliotheek in een tweede versie aparte ingangen heeft gekregen voor professionals, chronisch zieken/werkenden en werkgevers. Ieder kan langs zijn eigen weg antwoord krijgen op vragen op basis van dezelfde wetenschappelijke bronnen. We hebben geleerd dat we die drie werelden op elkaar moeten laten aansluiten om samen vanuit evidence aan inclusie te werken.”

Die gedachte komt ook mooi tot uitdrukking in de nieuwe ‘driehoek’ evidence based werken “De driehoek is een gouden greep geweest. Hij kwam tot stand na gespreksrondes met ruim tweehonderd arbeidsdeskundigen en is volgens mij de sleutel tot daadwerkelijk toepassen van wetenschappelijke kennis in de praktijk.”

Ligt de uitdaging voor de komende tien jaar vooral in het toepassen van de opgedane kennis?

“De beroepsgroep moet de wetenschappelijke kennis gaan gebruiken. Hoe je dat voor elkaar

TIEN JAAR AKC

Bij de start werd bepaald dat het AKC moest bijdragen aan de kwaliteit van het vak door te ondersteunen bij de Beeldvorming, de Oordeelsvorming en de Besluitvorming. Daar is stevig aan gewerkt met de volgende resultaten. Ook bij de start niet benoemde zaken zijn toegevoegd zoals de AD-Game ‘Werkwijzer Poortwachter’, de 13 Ronde tafel-werkdiners, circa veertig voorbeeldcasussen en het indienen van pilots voor technologie en inclusie.

Beoogde AKC-producten bij de start van AKC	Resultaat na 10 jaar	Beeldvorming	Oordeelsvorming	Besluitvorming/ advisering
Kennisproducten	23 cahiers, 1 game, 67 AKC-colleges, 8x College Tour Werkkracht bij Kanker, 14 blogs met wetenschappers	X		
Instrumenten/Methodieken	Scan Werkvermogen Werkzoekenden (SWW) WerkScan AKC keuzetool arbeidsflexibiliteit Hulpmiddel beschrijving arbeidsbelasting Bibliotheek Chronisch werk(t)	X	X	
Protocollen/Werkwijzen	Leidraad Verzuim, Leidraad Spoor 1 en 2, Leidraad Werkvoorzieningen, Leidraad Jobcoach, Leidraad Participatie	X	X	(X)
Technieken	Cursusgids Uniforme Loonwaardebepaling, Pilots Techniek en Inclusie	X	X	X

krijgt, is de vraag die ik persoonlijk het meest ingewikkeld heb gevonden. Ik denk dat het antwoord ligt in de gedachte achter de driehoek: je erkent allereerst de vakbekwaamheid van de arbeidsdeskundige. Want die ervaring en praktijkkennis is er. Maar wat we met de driehoek zeggen is: koppel die ervaring nu op een goede manier aan de kennis en ervaring die bij de klant aanwezig is én aan de wetenschappelijk beschikbare evidence. Het gaat om bewustwording. Een professional moet zich telkens afvragen: heb ik de kennis in huis om deze opdracht uit te voeren? Als je dat niet doet ben je onbewust onbekwaam. Immers, als je niet weet dat je een leemte hebt, kun je deze ook niet opvullen en op zoek gaan naar ontbrekende kennis. En kennis komt niet alleen uit je eigen ervaring, je zult ook moeten shoppen in andere domeinen, namelijk die van de klant en de wetenschap. Ik ben dan ook ontzettend blij dat de AD Academie er nu is. Het is een uithangbord van de beroepsgroep voor beschikbare kennis. Alle kennis waarvan je vindt dat arbeidsdeskundigen daar kennis van moeten hebben wordt hopelijk de komende jaren langs die weg ontsloten.”

Waar ben je zelf het meest trots op?

“Allereerst dat het AKC door de beroepsgroep is omarmd. Dat we nog steeds, zoals aan de start bepaald, van, voor en door arbeidsdeskundigen zijn. Verder ben ik persoonlijk erg blij dat we aandacht zijn blijven geven aan dingen die niet gemakkelijk of vanzelf gingen. Dat we bijvoorbeeld de ArbeidsDeskundige Voorbeeld Casuïstiek (ADVC) hebben doorgezet. Inmiddels hebben we bijna veertig casussen en elke keer zit de trainingsgroep weer vol. ADVC is een levend iets geworden waar arbeidsdeskundigen plezier aan zijn gaan beleven. Daarnaast is het natuurlijk ook erg belangrijk geweest dat SZW alsnog koos voor het opnieuw laten uniformeren van de loonwaardebepaling door AKC. Maar wat ik eigenlijk nog mooier vond was dat de WRR Tilburg University vroeg om samen met het AKC een achtergrondstudie te doen naar intensivering van beroepen. Dat zie ik echt als een erkenning van het arbeidsdeskundig vakmanschap. Het is mooi om te zien dat dit onderzoek heeft bijgedragen aan het WRR-rapport ‘Het betere werk’. Een gidsend standaardwerk voor de onderzoeksagenda van het AKC.”

Waar staat het ACK over 10 jaar?

“Zoals ik al zei: de arbeidsdeskundige professionals

CV TJEERD HULSMAN

1981
Medisch Socioloog

1980 – 1982
Project Mensen
Zonder Werk

1982 – 1985
Gehandicaptenraad

1985 – 1993
Gemeenschappelijke
Medische Dienst

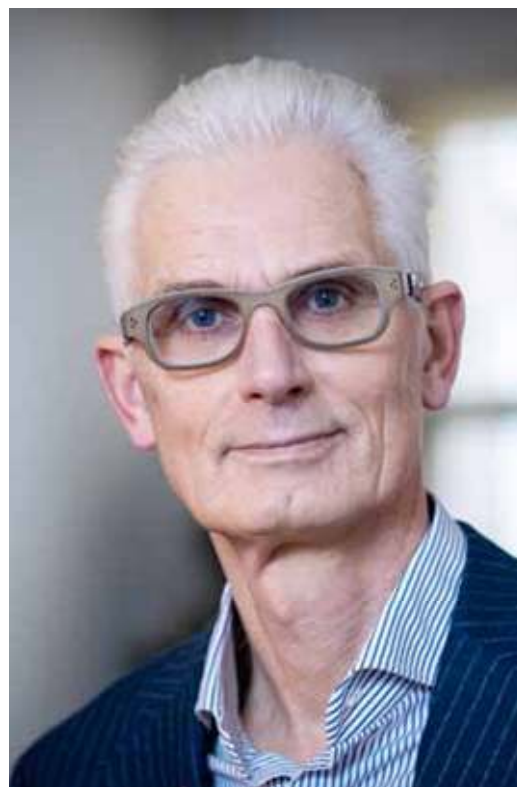
1993 – 1999
Gak/Gak Nederland
BV

1999 – 2000
GAK Holding BV

2000 – 2007
Achmea

2007 – heden
Hulsman Advies
Interim BV diverse
opdrachten

2009 – 2019
Arbeidsdeskundig
Kenniscentrum 3
dagen per week

kunnen de gidsen zijn van de route naar een inclusievere arbeidsmarkt en breder naar een markt met het betere werk. Daar heb je de wetenschap en het klantperspectief echt bij nodig. Ik hoop dat de beroepsgroep het AKC die gidsende rol blijft gunnen. Het AKC wil en kan die rol ook hebben. De komende tien jaar staan in het teken van het gaan gebruiken van alles wat we al ontwikkeld hebben en wat nog komen gaat. Er komen mooie producten aan, bijvoorbeeld rondom psychosociale arbeidsbelasting, de Werkscan wordt gerevitaliseerd en ook de Scan Werkvermogen Werkzoekenden ligt nog op de plank.

Ik ben tevreden met het moment waarop ik de club verlaat. Met de AD Academie is een vehikel gebouwd om alle kennis makkelijk te ontsluiten. Ik hoop dat het AKC over tien jaar nog steeds lean en mean is en verbinding en samenwerking heeft met andere professionals en werkgevers- en werknemersorganisaties. Alle kennis die wordt ontwikkeld is nog steeds openbaar bezit. De beroepsgroep floreert met het motto dat ‘Kennisdelen de grootste kracht is die je kunt hebben’.”

